

DOCUMENTS RELACIONATS AMB EL CONVENT DE SANT DOMÈNEC DE CERVERA (III) LES OBRES FETES A L'ESGLÉSIA DEL CONVENT L'ANY 1732

Josep M. Llobet i Portella

Dins el conjunt de documents relacionats amb el convent cerverí de Sant Domènec, s'hi troba un contracte, datat el dia 17 d'octubre de 1732, mitjançant el qual Miquel Senant, prior d'aquest convent, i el mestre de cases Agustí Biscarri, de Tàrraga, estableixen uns pactes per portat a terme diverses obres a l'església del susdit convent.¹

La comunitat del convent, en aquell temps, era escassa, ja que només es fa esment de quatre conventuals: el prior Miquel Senant, que, a més, era catedràtic de filosofia a la Universitat de Cervera, el sotsprior Ramon Llorens, Josep Vila i Domènec Ros, encara que hi pogués haver alguns altres membres absents o impeditos.

Si bé el mestre de cases Agustí Biscarri en el document transcrit és esmentat com a veí de Tàrraga, consta que era natural

de Tortosa. Es va casar amb Francesca Cabanyeres i va tenir tres filles i dos fills. Els dos fills es deien Agustí i Marià i també van ser mestres de cases. Va morir l'any 1740.²

El preu total de l'obra fou estipulat en tres-centes seixanta lliures, pagadores d'aquesta forma: cinquanta el dia que començarien els treballs i la resta en tres o quatre pagues a proporció del que anirien realitzant els obrers, tot sota la bona direcció i coneguda del susdit prior i convent.

Van acceptar ser fermances per tal de garantir el compliment de les obligacions concretes per Agustí Biscarri, els mestres de cases Francesc Orovitg, de Cervera, i Feliu Roca, de Tàrraga.

L'adjudicació de l'obra es va fer a preufet mitjançant subhasta pública, dirigida pel corredor Josep Benach, de Cervera. No

---

¹ Una versió d'una part d'aquest document a: Maria GARGANTÉ LLANES, «Algunes obres al convent de Sant Domènec de Cervera al segle XVIII», *Miscel·lània Cerverina*, 15 (2002), p. 123-139.

---

² Isidre PUIG SANCHIS, «D'arquitectura i mestres de cases a la Lleida del segle XVIII: els Biscarri». *Urtx*, 16 (2003) p. 165-214.

Església de Sant Domènec, de Cervera. [ca.1915]. Fotografia: Faust de Dalmases. ACSeg. Fons Dalmases.

hi hagué altre postor que volgués realitzar-la per un preu inferior al que demanà Agustí Biscarri.

Els treballs s'havien de fer a la teulada, a les voltes i a algunes capelles de l'església. Els principals serien els següents:

S'aixecaria un pam l'alçada de la carena de la teulada i seria posada al mateix nivell des del presbiteri fins al frontispici de l'església. La teulada seria refeta de manera que des de la carena fins a les parets exteriors, tant d'un costat com de l'altre, tingués la mateixa vessant. Per aconseguir-ho, caldria alçar tot el que fos necessari les parets exteriors dels costats i del frontispici.

La teuladeta que hi havia sobre la porta de l'església s'hauria de desfer i

tornar-la a fer i la paret del frontispici seria novament arrebossada i, després de donar-hi una lletada de calç, es pintarien de blau les línies de divisió de les pedres i el cordó de la porta.

Quant al campanar de l'església, caldria desfer-lo fins a l'arrancada del finestral de la campana grossa i construir-lo de nou amb dos finestrals que tinguessin la forma de mig quadrat, de manera que el finestral de la campana gran mirés a llevant i el de la campana petita mirés a tramuntana.

Pel que feia a l'interior de l'església, serien construïdes sis voltes, amb les llunetes corresponents sobre cada capella, i serien aixecades les parets de sobre els arcs de les capelles l'alçada necessària.

De la primera capella que hi havia entrant a l'església a mà esquerra s'havia de desfer la volta i un tros d'arc que tenia a la vora i s'havia de fer la susdita volta de rajola o guixots, amb quatre arcs de guix i amb la seva clau i l'alçada proporcionada, tal com estaven les altres.

El convent es quedaria tota la runa que procedís de les teulades i donaria a peu d'obra totes les bigues, llates, claus i teules necessàries per a la seva renovació. Quant a la col·locació de les teules, caldria que cavalqués mig pam cada una d'elles sobre la següent.

La resta de materials: pedra, calç, arena, aigua, rajoles, guix i terra negra i també els instruments que caldria tenir per a la realització de l'obra anirien a càrrec del mestre de cases.

El convent deixaria tota la fusta necessària per fer les cintres i, igualment, aquella fusta del convent que es trobés disponible i pogués servir per construir les bastides. Amb tot, les antenes, claus, regles, cordes, treballs de fuster i la fusta que faltés per fer les bastides i altres coses caldria que fossin aportades pel mestre de cases.

Text documental

1732, octubre, 17. Cervera

El pare prior del convent de Sant Pere Màrtir, de l'orde de Predicadors, de Cervera, d'una part, i Agustí Biscarri, mestre de cases, de Tàrrega, de l'altra part, estableixen uns pactes per portar a terme diverses obres a l'església del susdit convent.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Fons Notarial, Cervera, 118, Josep de Mon-

taner i Nuix, *Manual*, 1731-1733, f. 91v-94r.

Die decima septima mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo septingentesimo trigessimio secundo.

Sobre lo conveni y ajust fet de las obras fahedoras en la iglésia del monestir y convent de Sant Pere Màrtir, orde de Predicadors, de la present ciutat de Cervera, bisbat de Solsona, especificadoras en la tava infrascrita per y entre lo reverent pare prior y convent sobre dit, de una, y Agustí Biscarri, mestre de cases, de la vila de Tàrrega, del mateix bisbat de Solsona, de part altra, ab los pactes y avinensas següents.

Primerament, los reverents pare fra Miquel Sanan, prior del sobre dit monestir y convent y catredàtich en filosofia en la Real y Pontificia Universitat de dita present ciutat, fra Ramon Llorens, subprior, fra Joseph Vila, fra Domingo Ros, tots religiosos sacerdots de dit monestir y convent, convocats y congregats en la selda prioral de dit convent, sen la major part de dits religiosos conventuals en aquell, aguda rahó dels absents [y] impeditos y que en dita convocació no han pogut ésser presents, comunitat tenint y lo convent sobre dit representant, en dit nom, de grat y certa sciència, donen a adobar, per lo preu infrascrit, la obra de la teulada, bòvedes y algunes capelles de la iglésia sobre dita y ab lo modo, pactes y condicions avall escrites a dit Agustí Biscarri, mestre de cases, de la vila de Tàrrega, present y avall acceptant, com a menos preu e/o fent ditas obras per menos preu al encant públich baix la subastació del infrascrit corredor, los quals pactes són en lo modo y forma continuats en la taba per estas cosas feta, qual és del thenor següent:

«Tothom qui vulla enténdrer en fer la obra de la taulada, bòvedes y algunes capelles de la iglésia del convent de Sant Pere Màrtir, orde de Predicadors, de la present ciutat de Cervera, aquell que per menos ha farà, segons canta la tava y pactes següents, en aquell se lliurarà.

1. Primo, sàpia aquell a qui se lliurarà la

feina de dita y baix més especificada obra que ha de donar un palm més de la alsada que ara té a tota la carena de la taulada, posada a nivell den del presbiteri fins al frontispici de la iglésia, con mortarada tota la dita carena y també los tres rengles de tot lo vol de la teulada.

2. Que la taulada se ha de fer de modo que des de la carena fins a las parets foràneas, tant de una part com de l'altre, y per todas las sis naus y capellas corresponents, tingan un mateix vessant, lo qual no ha de ser més que la tercera part de la emplària.

3°. Que, perquè la teulada tinguia dit vessant regular, las parets foràneas dels costats y frontispici se han de alzar lo que sia necessari, segons bon art, las dels costats, ab lo gruix de dos palms y mitg de pedra y argamassa, dexant una finestra de uns tres palms y mitg de amplària y quatre y tres quarts de alsada en lo mitg de la paret corresponent a cada una de las capellas de la part del castell y de tres palms de amplària y quatre de alsada a las de la part del convent, que, per tot, en la part més visible se deixaran estas ben formadas, ab guix y ab un poch de escaxada baixa a la part de fòra, las quals parets se han de rebossar d'argamassa per la part forànea, so és, a la part del convent, tot lo que se ajustarà de nou, y a la part del castell, tant la nova com la vella que no siga de pedra picada fins baixa a la canal, la qual canal auran de netejar de la runa que hi faran càurer y compòndre-la, resseguint totas sos pedras y juntas ab argamassa bona.

4°. Que la paret del frontispici se ha de alzar, continuant lo mateix gruix de paret de pedra y argamassa y de pedras picadas la cantonada de la part del convent, arrencant primerament total la línea de las pedras que forman ara lo cordó o ràfex y tornar-las a posar después del mateix modo y ab la mateixa estàtua del mitg en la altura de la paret ja aixecada, y, si arrancan-las o transportant-las se'n fa malbé algunes, lo mateix mestre, a sas costas, hi hagia de posar de altres a la mateixa forma y així mateix auran de fer de las que fòrman lo

ràfex de la part del convent.

5°. Que lo mitg de la altura de la carena de dit cordó del frontispissi se ha de posar a plom del mitg de la porta y en la mateixa línea del mitg lo mitg del finestral que, llevats los balustres y rextat que té ara, se aurà de formar, donant-li un palm més de amplària de llum y posant-hi lo mestre, a sas costes, las pedras necessàrias per dita amplària.

6°. Que hauran de desfer y tornar a fer después del mateix modo y forma que està ara la tauladeta de desobra la porta de la iglésia y que se ha de rebossar de argamassa tota la paret que de nou se ajustarà a dit frontispissi y demés que u nesecitia, donant a tot lo frontispissi igualment una lletada de cals y pintar de blau ab sas líneas blancas de divisió totas las pedras y cordó de dita porta.

7°. Que los pilars que se hauran de formar sobre dels archs de parets mitgeras de las capellas per a assentar las bigas, se han de fer de argamassa y guix, donant-los lo gruix de dos palms y tres palms y mitg de ample.

8°. Que auran de reseguir tota la taulada del presbiteri component totas las teulas que s tròbian descompostas y mudant, si és necessari, algunas del sos bigas y llates, dexant ben compost y rebosat lo bosí de paret que sobrepujarà a la taulada de la nau fora del presbiteri.

9°. Que auran de desfer tot lo campanar fins a la arrencada del finestral de la campana grossa, tornant-lo a formar ab dos finestrals ab la forma de mitg quadrat, de modo que lo finestral de la campana major, ab la amplària que ella demana, format sobre la mateixa paret a hont està ara, y, arrencant al menos un palm més amunt de la taulada axacada, ha de mirar a llevant, y lo de la campana xica, ab la amplària que també ella demana, ha de mirar a tramuntana. Y han de dexar ben compost lo tros de la taulada del presbiteri, de a hont ara arrenca lo finestral de la campana xica, y, axí mateix, tot lo que de la del sembori del Roser se descompondrà en dita obra, venint a una

mateixa canal gran lo vesant de la taulada que se alsarà ab la part de la que de dit simbori li correspondrà.

10. Que auran de fer las sis bòvedas que demana la nau de la iglésia de rajola doblada, formadas ab sas llunetas corresponents y proporsionadas sobre cada una de las capellas y alsant las parets de dessobra los archs de ditas capellas només que ab lo gruix y alsada demanarà, segons bon art, la altura de ditas llunetas.

11°. Que han de terraguixar y emblancar de bon guix totas las ditas bòvedas y, axí mateix, las parets de dessobra dels archs de las capellas que no estan emblancadas, donant una lletada de cals ab pinsell a las que ja ho estan ara, si és menester, per més uniformitat, y al mateix si desfaran las molluras de guix que s troban en lo exterior círcul de quatre capelles, y composta, segons demanarà la seguritat y corresponent forma, la pedra que s veu xafada en la punta del arch del mitg. Pintaran de blau, ab sas líneas blancas de divisió, tot lo que, fetas las bòvedas, se veurà dels archs, tant de la nau com de las capellas y pilastras que no ho estan, seguint també ab una faxa de blau tots los círculs de las llunetas, com està en las del presbiteri.

12mo. Que tot lo interior de la paret del frontispici y porta de la iglésia, umplint y dissimulant la represa que s troba baix lo finestral, se ha de terraguixar y emblancar també de bon guix blanch.

13mo. Que en la primera capella al entrant a la iglésia a mà esquerra se ha de desfer la volta que té y un tros de arch que té a la vora y se li ha de fer bòveda de rejola o guixots, ab quatre archs de guix, ab sa clau y alsada proporsionada com estan las demás.

14mo. Que tota la nova bòveda de dita capella y sos parets se han de terraguixar y emblancar també de bon guix blanch y, així mateix, la bòveda y parets de la sua corresponent en la altra part de la del sepulcre y de la de Sant Jacinto y Sant Ramon, pintant també de blau ab sas líneas blancas de divisió de pedras, los

archs y claus de ditas quatre capellas.

15mo. Que lo convent, quedant-se tota la desferra de ditas tauladas a sa disposició, donarà, a sas costas y a peu de obra, totas las bigas, llatas, claus per clavar ditas llatas y teulas necessàries per a la renovació de totas las sobre ditas teuladas, fent que per tot cavàlquia mitg palm la una teula sobre la altra.

16mo. Que de tots los demás materials de pedra, cals, arena, aigua, rojola, guix y terra negra e instrumens que se auran menester per a tota la sobre dita obra han de cuydar los mestres a sas costas y despesas, oferint lo convent, de sa part, tot lo albitre possible perquè ho púgan tenir ab més comoditat.

17mo. Que lo convent deixarà graciosament tota la fusta necessària per fer las sindrias y, axí mateix, tota la demás fusta que s trobarà desambarassada en lo convent y podrà servir per las vestidas, sens ròmpre cap pessa ni malbaratar res. De las entenas, emperò, claus, regles, cordes, mans de fuster y demás fusta que per totas las vestidas y sobre dita obra auran menester, auran de cuydar a sas costas los mateixos mestres, oferint-se lo convent a fer-los fiansa per las pessas que auran de manllevar per las vestidas.

18mo. Que lo convent se obligarà a pagar lo preu convingut en tres o quatre pagas differens, conforme se estipularà en lo acte, advertint que lo acte se farà de franch y los drets de corredor no seran més que dos reals de vuyt, de quatre pasetas cada un.

19mo. Que, ajustat lo preu de dita obra, se'ls donarà la primera paga se convindrà en lo acte y, des de aquell dia a un mes, auran de comensar la obra y per tot lo mes de maig del següent any mil set-cens trenta-y-tres se ha de donar acabada.

Fra Miquel Senant, president y prior».

Y aixís, ab dits pactes y no sens ells y aquells sempre salvos remanens, fan y concedeixen lo dit preufet de ditas obras, ab totas

las clàusulas en semblans actes posar acostumadas. Lo preu de dit preufet y obras en la conformitat en dita insertada tava fahedoras és tres-centas sexanta lliuras, moneda barcelonesa, pagadoras ab esta forma, és a saber, cinquanta lliuras lo dia que empessarà la dita obra de dit preufet y la demás quantitat a proporció segons lo que auran treballat en differens pagues, a la bona direcció y coneguda de dit pare prior y convent, lo que prometen atèndrer y cumplir, sens dilació ni excusa alguna, ab los acostumats salaris de procurador, dins, deu sous, y fora, vint, barcelonesos, [y] restitució de totas missions y despesas. Y, per cumplir las ditas cosas, ne obliguen los béns, rèdits y emoluments de dit convent, aixís mobles com immobles, aguts y per aver, ab las renunciacions necessàrias y ab jurament.

E lo dit Agustí Biscarri, assí present, accepta lo dit preufet ab lo modo, forma, pactes [y] terminis continguts en dita tava y per lo preu sobre dit y solucions, modo y forma dalt expressats, lo que promet cumplir ad unguem, sens dilació ni excusa alguna, ab los acostumats salaris de procurador, dins Cervera, deu, y fora, vint, respective, sous barcelonesos, ab restitució y esmena de totas missions y despesas. Y, per cumplir las ditas cosas y per major seguritat, ne done en fermanses y principals pagadors a Francesch Orovitg, mestre de cases, de la present ciutat de Cervera, y a Feliu Roca, també mestre de cases, de la dita vila de Tàrrega, assí presents, los quals acèptan lo onus de dita fiança y renuncien a la lley que diu que primer sia convengut lo principal que la fiança y a la altra que diu quod sublato principali tollatur accessorium. Y, tant principal com fianças, ne obliguen tots y sengles béns seus y de quiscú de ells a soles, axis mobles com immobles, aguts y per aver, renuncian al

benefici de noves constitucions, divididores y cedidores accions, a la epístola del divo Adrià, consuetut de Barcelona que parla de dos o més que junts y a soles se obliguen y a tot altre dret y lley que valer y ajudar lo pugués y a son propi for y submissió de qualsevol altre, tant ecclesiàstich com sicular, ab facultat de variar lo judici una y moltes vegades, fent-ne y firmant-ne scriptura de ters en los llibres dels tersos de les cúries dels il·lustres corregidors de Barcelona, Cervera y altre qualsevol part, obligant-ne, per so, tant principal com fianças, per pacte, tots y sengles béns seus y de quiscú de ells a soles, axis mobles com immobles, aguts y per aver, ab la solita constitució de procurador y ab jurament.

E Joseph Benach, corredor públich y jurat de la dita present ciutat, confesse y en veritat regoneix al dit Agustí Biscarri que lo sobre dit preufet ha substat de orde de dit reverent pare prior y convent per los llochs acostumats de la dita present ciutat per lo spay y termini de trenta dies y més y, avent compareguts molts mestres de cases per enpèndrer dit preufet, emperò, no ha trobat qui se haja ofert en fer aquell e/o dites obres per menos preu de ditas tres-centas sexanta lliuras que lo dit Agustí Biscarri, al qual, cremadas las tres candelas y lliurada la hasta fiscal, lo dit preufet a lliurat en lo encant públich a favor de dit Biscarri, y aixís firme.

Testes sunt Bonaventura Cerveró y Nuix, scrivent, Miquel Berenguer, pagès, los dos ciutadans de Cervera, y lo discret Joseph Riusech, notari públich, en dita ciutat populat, lo qual ha intrevingut com a substitut de Joseph de Montaner y Nuix, també notari públich, en dita ciutat populat, en pèndrer las firmas y juraments dels sobre dits contractans.